

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **V., a. s., M., X. B.**, IČO: X., proti žalovanému: **1/ K. A., spol. s r. o., P., X. B.**, IČO: X., **2/ Ing. arch. P. C.**, nar. X., bytom P., X. Bratislava, zastúpený Mgr. P. K., advokátom, V., X. Bratislava, **o zaplatenie 3 992 900 Sk s príslušenstvom**, na odvolanie žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 30 Cb 120/94-96 zo dňa 20. mája 2002, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 30 Cb 120/94-96 zo dňa 20. mája 2002 voči žalovanému v I. a II. rade **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil žalovaným 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3 992 900 Sk s úrokom z omeškania vo výške 18,7% ročne od 01. 03. 1996 do zaplatenia a sumu 2 045 166,41 Sk a titulom náhrady trov konania 241 522 Sk, všetko do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalobcovi uložil povinnosť doplatiť na účet konajúceho súdu sumu 81 806 Sk titulom náhrady súdneho poplatku do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že na základe úverovej zmluvy č. 1 zo dňa 26. augusta 1992 (ďalej len „úverová zmluva“), poskytol žalobca žalovanému v 1. rade úver vo výške 4 500 000 Sk. Žalovaný v 1. rade sa zaviazal poskytnutý úver splatiť v termíne do 28. júna 1996, vrátane poplatkov a úrokov, avšak tieto zmluvné podmienky nedodrжал, čím sa dostal do omeškania. Žalobcom uplatnená istina pozostáva zo sumy 3 992 900 Sk, z nezaplatených zmluvných úrokov z tejto sumy podľa čl. I. bod 1 úverovej za obdobie od 28. februára 1996 v celkovej výške 2 000 644,68 Sk, z poplatku vo výške 1 028,90 Sk a zo zvýšeného úroku z nezaplatených splátok istiny podľa čl. III. bod 2 písm. a/ úverovej zmluvy za obdobie od 28. apríla 1993 do 28. februára 1996 vo výške 43 490,83 Sk. Od 1. marca 1996 do zaplatenia si žalobca uplatnil úrok z omeškania vo výške 18,7% ročne až do zaplatenia. Podľa čl. IV. úverovej zmluvy ručiteľom je žalovaný v 2. rade, kde dňa 21. augusta 1992 podpísal ručiteľskú listinu č. 1, ktorou sa zaviazal uhradiť dlžnú sumu poskytnutého úveru. Žalovaný v 1. rade sa zmluvne zaviazal, že počnúc mesiacom január 1993 do 28. júla 1996 bude úver pravidelne splácať po 102 000 Sk mesačne a od 28. augusta 1996 po 114 000 Sk mesačne. Bol si vedomý, že pri pôžičkách nesplácaných v lehote je ročný úrok 30%. Žalovaný v 1. rade svoj záväzok v dohodnutých mesačných splátkach nesplácal a ani na výzvu navrhovateľa zo dňa 8. decembra 1993 ju neuhradil. Žalobca preto písomne vyzval žalovaného v 2. rade na zaplatenie predmetnej pohľadávky, avšak bezvýsledne. Preto súd s poukazom na ustanovenie § 497, § 303 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v 2. rade odvolanie, dôvodiac, že v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. a/ O. s. p. došlo v konaní pred súdom k vade uvedenej v § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Žalovaný v 2. rade prevzal predmetný rozsudok až 7. septembra 2007. Nahliadnutím do spisu týmto dňom sa tiež žalovaný 2/ dozvedel, že mu bol ustanovený opatrovník. Uvádza, že v čase doručovania relevantných písomností na adresu B., B., sa na tomto mieste nezdržiaval, a teda, ani nemohol zásielky preberať. Od 1. decembra 2000 má žalovaný v 2. rade trvalý pobyt na adrese P., B. – S., ktorú preukazuje aj občianskym preukazom. Domnieva sa, že súd za účelom doručenia písomností žiadnym spôsobom nezisťoval adresu žalovaného v 2. rade, a preto nebolo na mieste ustanoviť mu opatrovníka. Na základe týchto skutočností tvrdí, že mu bola nesprávnym postupom súdu odňatá možnosť

konať pred súdom. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý je toho názoru, že napadnuté rozhodnutie už nadobudlo právoplatnosť a proti takému nie je možné podať odvolanie. Ďalej nie je možné podanie žalovaného v 2. rade prijať ani za mimoriadny opravný prostriedok, nakoľko všetky procesné lehoty svojou nečinnosťou žalovaný v 2. rade zmeškal. Zastáva názor, že mu bol riadne ustanovený opatrovník, zároveň poukázal na skutočnosť, že žalovaný v 2. rade mal vedomosť o predmetnom súdnom spore a boli mu písomnosti doručované a prevzaté na predošlej adrese žalovaným v 2. rade. Až zásielka z 13. októbra 2000 sa vrátila ako neprevzatá v odbernej lehote. Nepodarilo sa doručiť písomnosť ani za pomoci príslušného policajného zboru, a preto mu bol 10. januára 2002 ustanovený opatrovník. Ďalej žalobca tvrdí, že žalovaný v 2. rade nahliadal do súdneho spisu 23. mája 2006 a následne aj 24. mája 2006 prostredníctvom právnej zástupkyne, čiže mal možnosť sa oboznámiť s predmetným rozhodnutím. Podľa názoru žalobcu je neobhájiteľné poldruharočné čakanie žalovaného v 2. rade, a ak sa cítil byť dotknutý na svojich právach, mal si ich uplatniť hneď, ako sa o tom dozvedel. Tvrdí, že takýmto postupom žalovaného v 2. rade prispel k zbytočnému prietahu v konaní, ako aj zvýšeniu nákladov konania. Na dôvažok uvádza, že žalovaný v 2. rade, hoci už bol riadne oboznámený s rozhodnutím súdu, zatiaľ ničím nepodložil odvolanie, resp. vyjadrenie sa k veci, a tak úspešného bránenia svojho práva. Preto navrhol, aby odvolací súd podané odvolanie odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že podané odvolanie je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca poskytol úver na základe úverovej zmluvy zo dňa 26. augusta 1992 vo výške 4 500 000 Sk žalovanému v 1 rade. Účastníci zmluvy si dohodli výšku úrokov, a to 15% ročne. V bode VI ods. 1 si určili zabezpečenie úveru, a to záložnou zmluvou č. 1 na nehnuteľný majetok ručiteľ'a C. P. s manželkou – rekreačná chata v k. ú. M., č. s. X. na X., vedenou na LV X. v cene 2 346 465 Sk a záložnou zmluvou č. 2 na hnuteľný majetok osobných motorových vozidiel. Dňa 21. augusta 1992 žalovaný v 2. rade podpísal ručiteľ'skú listinu za poskytnutý úver žalovanému v 1. rade.

Podľa ust. § 153 ods. 1 O. s. p., súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že skutkový stav súd zisťuje v konaní, ktoré predchádza rozhodnutiu o veci samej. Podklad rozhodnutia tvoria výsledky dokazovacieho konania, ktoré súd vedie tak, aby boli bezpečne, a teda i pravdivo zistené skutočnosti, ktoré sú nevyhnutné pre konečné rozhodnutie.

Podľa ust. § 120 ods. 1 O. s. p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci konania majú procesnú dôkaznú povinnosť. Zásada materiálnej pravdy je do značnej miery oslabená tým, že súd nemá povinnosť zisťovať dôkazy, ktoré by v záujme zistenia skutočností významných pre rozhodnutie ešte mohol vykonať. Na druhej strane, sa však súdu umožňuje vykonať aj iné, ako účastníkmi navrhnuté dôkazy, za predpokladu, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. A teda nevykonanie takéhoto nevyhnutného dôkazu bude mať vždy za následok, že konanie vykazuje vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V sporovom konaní si súd môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov. Avšak v prípade pochybností o pravdivosti zhodných tvrdení, by mal súd využiť možnosť vykonať aj iné dôkazy.

V zmysle ust. § 123 O. s. p., účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Dané ustanovenie dáva účastníkom právo vyjadriť sa už k návrhu na vykonanie dôkazu, ako aj ku každému vykonanému dôkazu. Toto právo nadväzuje ale aj na povinnosť súdu oboznámiť účastníkov z výsledkami dokazovania, ktorého sa účastníci prípadne nezúčastnili.

Podľa ust. § 115 O. s. p., ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná.

Súd vo veci niekoľkokrát vytyčoval pojednávanie, avšak súdne predvolania na pojednávania sa vždy vrátili z dôvodu, že adresát (žalovaný v 1. rade, ako aj žalovaný v 2. rade) nebol zastihnutý, a ani si zásielku nevyzdvihol v odbernej lehote. Opätovne preto bolo nariadené pojednávanie na 10. januára 2001. Predmetné predvolanie súd doručoval žalovanému v 2. rade prostredníctvom príslušného oddelenia policajného zboru (č. 1. 85). Dňa 12. decembra 2001 príslušné Obvodné oddelenie oznámilo, že šetrením v mieste trvalého pobytu C. P. (žalovaný v 2. rade), N. v B. bolo zistené, že na uvedenej adrese po viacerých pokusoch o doručenie nikto neotváral.

Súd prvého stupňa uznesením č. k. 30 Cb 120/94-89 zo dňa 10. januára 2002 ustanovil žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade opatrovníčku p. M.J., tajomníčku tamojšieho súdu, na celé konanie. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že *„súd žalovaným ustanovil opatrovníka podľa ust. § 29 ods. 2 O. s. p., nakoľko títo sa v mieste podnikania zapísanom v Obchodnom registri nezdržiavajú. Iné sídlo podnikania sa súdu nepodarilo zistiť ani po spolupráci s políciou.“*

Podľa ust. § 29 ods. 2 O. s. p., pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine, alebo, ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou, alebo, ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

K ustanoveniu opatrovníka musí však predchádzať dôsledné šetrenie pobytu k naplneniu zákonom vyžadovaných predpokladov pre uvedený postup.

Podľa ust. § 29 ods. 4 O. s. p., sudca alebo poverený zamestnanec súdu zruší uznesenie o ustanovení opatrovníka, ak pominú dôvody, pre ktoré bol opatrovník ustanovený.

Nesplnenie povinnosti zrušiť uznesenie o ustanovení opatrovníka po tom, čo pominuli pre to dôvody a pokračovanie v konaní s opatrovníkom, môže byť kvalifikované ako postup, ktorým bolo účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom. V tomto smere je tiež dôležité vykonať opätovné šetrenie o dôvodnosti ustanovenia opatrovníka.

Z procesného hľadiska je súd povinný svojou činnosťou zabezpečiť výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu – denegatio iustitiae. Je teda povinný

zabezpečiť výkon spravodlivosti aspoň v rozsahu zabezpečenia ústavných práv. Preto aj vtedy, ak by postup podľa Občianskeho súdneho poriadku bol inak v súlade s formálno-procesnými ustanoveniami, súd, ktorý v záujme naplnenia povinnosti zabezpečiť spravodlivú súdnu ochranu v duchu s čl. 46 Ústavy a nasl. a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je povinný poskytnúť súčinnosť a dbať, aby formálne súladný postup reálne aj zabezpečoval právo na efektívnu súdnu ochranu.

Odvolací súd z podaného odvolania a doložených dôkazov mal za preukázané, že neboli splnené podmienky pre ustanovenie opatrovníka žalovanému v 2. rade v zmysle ust. § 29 ods. 2 O. s. p. Je nesporné, že všetky písomnosti a predvolania na súdne pojednávania boli doručované na nesprávnu adresu. Žalovaný v 2. rade je fyzickou osobou, preto súd mal povinnosť zistiť aktuálnu adresu formou dožiadania na Evidenciu obyvateľstva SR. V tomto smere nestačí len požiadať oddelenie policajného zboru o doručenie zásielky.

V rozhodnom období od 1. septembra 2000 došlo k zmene trvalého pobytu žalovaného v 2. rade. Ako dôkaz žalovaný v 2. rade predložil notárom overenú fotokópiu Občianskeho preukazu č. SH X. (č. l. 116), z čoho vyplýva, že od 1. decembra 2000 má trvalý pobyt na P., B. – S.. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, v spornom prípade rozhodnutie (rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 30 Cb 120/94-96 zo dňa 20. mája 2002) nebol doručený v súlade s § 47 O. s. p., a preto nenadobudol právoplatnosť.

Odvolací súd dospel k záveru, že je daný odvolací dôvod podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Súd v zásade koná v prítomnosti účastníkov konania.

Podľa ust. § 212 ods. 2 písm. b/ O. s. p., súd nie je viazaný rozsahom odvolania v prípadoch, keď od rozhodnutia o napadnutom výroku je závislý výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý.

Odvolanie podané len jedným z dvoch žalovaných, ktorým bola uložená povinnosť plniť spoločne a nerozdielne, má odkladný účinok aj vo vzťahu k tomu žalovanému, ktorý odvolanie nepodal. Povinnosťou odvolacieho súdu v takom prípade je preskúmať celý rozsudok súdu prvého stupňa.

So zreteľom na uvedené je zrejmé, že v predmetnom konaní došlo k procesnej vade, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v dôsledku čoho je daná existencia žalovaným namietajúceho odvolacieho dôvodu (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil voči žalovanému v I. a II. rade a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa znova o trovách pôvodného, ako aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.)

V zmysle ust. § 226 O. s. p., súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 26. februára 2010

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.